

“Éist le Fuaim na hAbhann”

Chaith Pádraig Ó Flatharta nó Paddy Phaitín Johnny as Camas blianta ag obair mar mhaor uisce agus mar chigire iascaigh le Bord Iascaigh Réigiún an Iarthair. Labhair sé le **Meta Uí Mháille** faoi chúrsaí iascaireachta i gConamara. Tá sé cáinteach agus díomach faoi an easpa caomhnaithe agus forbartha ar iascaireacht locha agus aibhneacha.

IgCamas a rugadh agus a tógadh mé. Níor oibrigh mise as baile riamh. Is ag plé le hiascaireacht a bhí mé ó d'fhág mé an scoil. Thosaigh mé ag obair i dTeach Mór Scríbe i dtús na seascaidí. Ba iad na Berridges na sean Tiarnaí Talún a mba leo Scríb. Ní mba Caitlicigh a bhí sna Berridges ar dtús ach d'athraigh siad cibé cúis a bhí leis, ach nuair a d'athraigh deirtear go raibh siad go maith do mhuintir na háite.

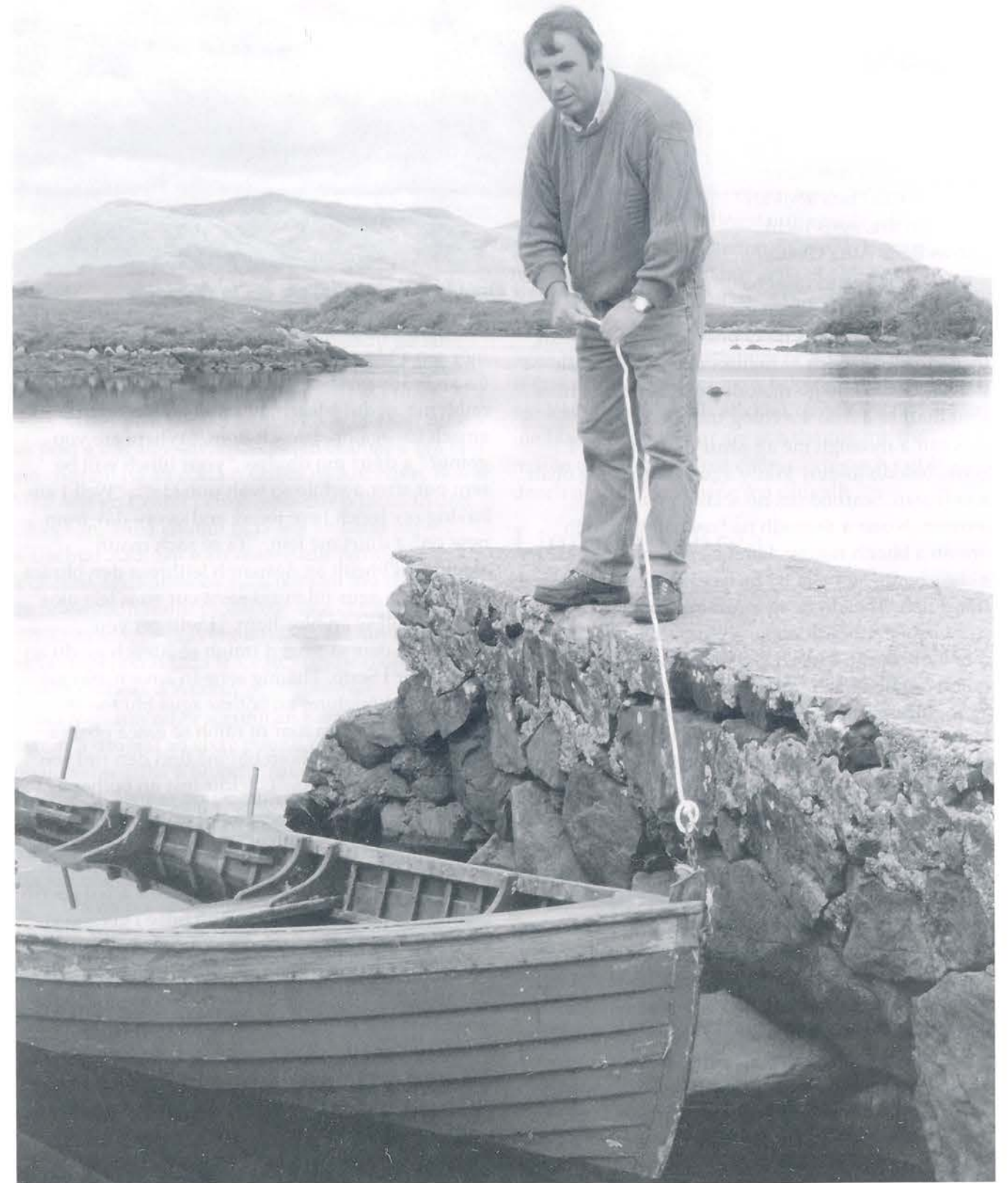
Bhí meas ag muintir na háite ar na Berridges, mar chuir siad obair ar fáil dóibh. Ba leo go leor den talamh, na criathraigh, na cearta iascaigh agus foghlaireachta thart timpeall. Roinn siad go leor den talamh ar dhaoine, cé gur choinnigh siad píosa de phortach dóibh féin. Ba leis na Berridges Inbhear Beag, Inbhear Mór agus na haibhneacha sin siar freisin uair amháin. Cheannaigh Muintir Guinness iad seo uathu. Dhíol na Guinneses Inbhear Mór le Touhy agus ina dhiaidh sin arís dhíol siad Inbhear Beag leis na hOdlums. Choinnigh siad páirt bheag den eastát nuair a dhíol siad Scríb.

Díoladh Scríb le feilméoir as an mBreatain Bhig, Davis a bhí air. Nuair a cheannaigh Davis é d'oscail sé Teach Mór Scríbe mar Óstán. Provetee an t-ainm a bhí ar an mbainisteoir a bhí ann. Iascairí is mó a bhíodh ag fanacht ann. Ansin rinne sé teach príobháideach de agus thagadh sé féin agus a chlann, dhá mhí den bhliain ann. Dúnadh suas

ansin é agus ní raibh tada ann ar feadh i bhfad. Bhí an teach ar an margadh gan an iascach leis ar feadh trí nó ceathair de bhlianta mar ní raibh Davis ag iarraidh an t-iascach a dhíol. Bhí an gorlann ag imeacht go maith agus bhí Loch Scríbe ag an am sin chomh maith le haon loch in Éirinn ó thaobh iascach. Nuair a cheannaigh Davis Scríb ó na Berridges, £17,000.00 a chuaigh sé, cearta iascaireachta agus chuile shórt. £30,000.00 a bhí Davis a iarraidh air gan an iascach nuair a chuir seisean ar an margadh é.

Bhí suim agam san iascaireacht riamh agus chaithinn a rá gurbh é an t-athrú is mó atá feicthe agamsa, lochanna agus aibhneacha a bhíodh lán le hiasc agus nach bhfuil tada iontu anois ach an t-uisce. Tá siad ligthe i léig, na báid tite. Ba acmhainn iontach thábhachtach agus nádúrtha a bhí ann agus is trua nar déanadh forbairt air in ionad é a ligean i léig. Nuair a bhí Inbhear Mór agus Inbhear Beag istigh le Scríb, bhíodh thart ar scór ag obair in Inbhear Beag mar bhádóirí, mar gharraíodóirí agus mar mhaortha, gan trácht ar an dream a bhíodh ag obair sna tithe. Bhíodh seachtar bádóirí i Scríb.

Sna blianta ar thosaigh mise ag obair i Scríb i dtús na 60aidí, bhíodh tríocha liathán sa mbád agat tráthnóna nó mar a raibh, bhí droch lá iascaireachta agat. An lá is fearr a chonaic mise i Scríb, bhí péire le cois leathchéad liathán agus dhá bhradán sa mbád tráthnóna. Sin ar Loch Scríbe agus bhí trí bhád

amuigh an lá céanna. Inseoidh sé sin duit cé chomh fairsing is a bhí iasc ag an am sin. Sasanaigh agus Albanaigh is mó a bhíodh ag teacht an t-am sin, coirnéil mhóra le handlebars de mhustashíocha orthu. Bhíodh na locha tógtha ó bhliain go bliain acu. Nuair a thosaigh an trioblóid ansin sa Tuaisceart d'fhan siad sin as, agus dream ó thuas faoin tír a bhíodh ag teacht, go mór mór lucht capall as Cill Dara agus an taobh sin tíre, agus lucht gnó as Baile Átha Cliath.

Nuair a thagadh rásaí na Gaillimhe, séard a dhéanadh na Prendergasts agus na O'Briens agus a leithéidí, thagadh siad amach ar maidin agus d'fhanfadh siad ag iascach nó go mbíodh sé in am ag na rásaí tosú thart ar a 3 nó 4 a chlog tráthnóna.

Nuair a thosaigh mé ag obair mar bhádóir i Scríb, bhíodh Johnny Watty agus m'athair ag obair ann freisin. Searbhóntaí nó sclábhaithe a bhí ionainn. Nuair a thagadh na Sasanaigh bhíodh orainn a bheith rompu, lámh a chuir sa gcaipín nó i a chrochadh, an mála nó na ciseáin bia a iompar siar dóibh. Bheadh tú ag iomramh ansin is cuma cé'n chaoi a mbeadh an lá. Nuair a thagadh am dinnéir tharrnítí isteach na báid, thabharfaí lámh dóibh teacht amach asti. Cuid acu a bhí go deas agus cuid acu a bhí cantalach. Bheadh tú ag faire tip tráthnóna. Théadh siadsan ansin isteach sa lunchhouse, áit a mbíodh tine bhreá thíos agus bord mór le éadach bán air, is anseo a bhíodh na ciseáin lóin fágtha. Bhíodh orainne fanacht b'fhéidir leathuair go mbeadh siad seo réidh agus cibé céard a bheadh fágtha ina ndiaidh acu thabharfaí amach againne é, buidéal pórtair agus cúpla ceapaire b'fhéidir. Bhíodh bráca beag déanta taobh amuigh le claí do na gillys mar a thugtaí orainn, cúpla sheet tin a choinneodh an bháisteach uait. Sé an chéad rud a dhéanfadh siad nuair a thagadh siad isteach den loch ná dul isteach sa mbráca ag an leithreas agus bhí siad ag ceapadh gur cheart dúinne a bheith sásta lón a ithe ann ina dhiaidh sin. Bhíodh mé féin a' rá le Johnny Watty, sé is mó a bhíodh liom, nár cheart dúinn a bheith ag cur suas leis seo. Ach sin é an nós a bhí ann leis

Paitín Johnny, athair Phaddy Ó Flatharta, tar éis lá iascaigh.

na blianta. An lá seo ar chaoi ar bith, bhí an boc mór seo a bhí sách maslach agus drochmheasúil tar éis an bráca a úsáid. Dúirt mé féin le Johnny go raibh mé ag dul isteach, ní raibh an lón tagtha amach fós againn. Isteach liom. "Where are you going?" a dúirt mo dhuine, "your lunch will be sent out after a while so wait outside!". "Well I am having my lunch here today and every day from now on" a dúirt mé féin. "Tá sé sách maith agaibhse a bheith ag déanamh leithreas den bhráca atá againne agus níl muid sásta cur suas leis níos mó!". Chaill sé an bloc liom. "I will get you sacked!" a deir sé agus d'imigh sé isteach go dtí an bainisteoir i Scríb. Tháinig seisean amach, bhí mé cinnte go bhfaighinn an bóthar agus bhí mo dhóthain faitís orm mar ní raibh sé éasca obair a fháil, ach ba chuma liom bhí mé tinn den rud seo. D'inis mé an scéal dó, "Is feidir leat an bóthar a thabhairt dom ach níl mé ag dul ag cur suas leis seo níos mó!". Níor thug agus ón lá sin amach d'ith gach duine san lunchhouse. Ach ní shin deireadh an scéil. Nuair a d'imigh an bainisteoir a bhí i Scríb blianta ina dhiaidh sin, cuireadh mise i gceannas an iascach. An mhaidin seo bhí mé ag dul soir an bóthar tar éis glas a bheith bainte de na báid agam. Bhí an bheirt seo chugam anoir. D'aithnigh mé mo dhuine ar an nóiméad. "Cá bhfuil tusa ag dul?" a d'fíraigh mé dó. "I am going fishing!" a dúirt sé. "M-anam nach bhfuil" a deir mise leis, "Tá an fear atá in éineacht leat ag dul ag iascach ach níl tusa ag dul! An cuimhneach leat an lá a thriail tú mise a fháil sacáilte? Níl tú ag dul ag iascach inniu ná aon

lá eile chomh fada is atá mise anseo!"

Chaith mé roinnt blianta ag obair i Scríb mar bhádóir agus ansin mar bhainisteoir iascaigh. Ansin i 1967 chuaigh mé ag obair don Connemara Board mar mhaor. Ba é an t-Athair Ó Móráin a bhí i Ros Muc a bhí ina chathaoirleach, bhí Holmes Peacock an Tigh Dhóite agus Michael Vahey as Baile na hInse chomh maith le daoine eile ar an mBord. Bhí maortha eile freisin fostaithe. Nuair a bunaíodh Bord Iascaigh Réigiún an Iarthair i 1980, sé Seán Nixon a bhí ina bhainisteoir iascaigh ag na hOdlums in Inbhear Beag a fuair an post mar chigire iascaigh leis an mBord sa gceantar seo. Ag an am seo bhí mé ar ais ag obair i Scríb agus ag déanamh beagán oibre ag maoirseacht le Seán Nixon, ag obair i Scríb sa lá agus ag maoirseacht san oíche. Bhí Nixon ag iarraidh orm ar feadh i bhfad m'intinn a dhéanamh suas dul leisean nó fanacht i Scríb. Bhí rudaí go maith i Scríb nuair a bhí Davis ansin. Ní raibh mé chomh sásta leis an dream a tháinig ina dhiaidh, rinne mé suas m'intinn agus chuaigh mé le maoirseacht go lán-aimseartha. Sin é an chaoi ar thosaigh mise le Bord Iascaigh Réigiún an Iarthair. Ansin i 1983 fuair Seán Nixon post thuas i Maigh Eo agus fuair mise an post a bhí aigesan anseo. Sé an ceantar a bhí faoi mo chúram ná an cósta ó Bhaile na hAbhann, Ros a Mhíl siar go Ceann Léime agus siar ó thuaidh den Chlochán, aniar chomh fada leis an Léim gar d'Uachtar Ard. Sin é an réimse idir farraige, cósta, lochanna agus aibhneacha a bhí faoi mo chúram, cé go ndéanfadh muid píosáí eile den chósta freisin aimsir bradáin - suas chomh fada le Dún na nGall agus síos chomh fada le Ceann Léime ó dheas agus amach ó dheas d'Árainn

Bhí foireann mhór againn an t-am sin. Bhíodh an fear ar a dtugtaí an sixty pound man ann, foireann pháirtaimseartha a bhíodh fostaithe le dream a scaoileadh saor ar an Domhnach. D'íoctaí £60 leo seo. Thógtaí seachtar nó ochtar eile breise sa Samhradh le dhul ag maoirseacht san oíche. Ag an am sin bhí go leor oibre i gceist. Bhí an t-iasc ann agus bhí na póitseálaithe ann freisin. Bhíodh muid an t-am sin in-ann dul síos go Casla agus *chase* a bheith againn ann agus eangach a thógáil agus a theacht go Scríb agus bhíodh dream eile ag póitseáil ansin. Le linn aimsir Rásaí na Gaillimhe go mór mór, níor mhór duit a bheith aclaí go maith. Séard a bhíodh ag tarlú, bhíodh na boic mhóra seo ag teacht go Gaillimh, lucht airgid agus bhíodh siad ag iarraidh bradáin. Bhíodh na hÓstáin ag cur brú ar phóitseálaithe bradáin a fháil dóibh, bhíodh siad íoctha go maith air. Thagadh dream

abhaile as Sasana le dhul ag póitseáil.

Maoirseacht

Bhíodh an mhaoirseacht níos deacra agamsa ná mar a bhí sé ag Seán Nixon mar go mba dhuine áitiúil mé. Ach ó thóg mé an jab chuir mé romham é a dhéanamh chomh maith agus chomh féaráilte agus a d'fhéadfainn agus thriail mé a bheith mar a chéile le chuile dhuine. Ní raibh aon mhaith an jab a thógáil agus a bheith ag cur i gcéill. Muna ndéanfainnse é dhéanfadh duine eigeán eile é.

Déanadh gach iarracht faitíos a chuir orm. Déanadh iarracht an carr a lasadh orm. Chuaigh mé amach maidin agus nuair a chas mé air an carr, phléasc lasracha agus deatach aisti. Uair eile tháinig an dream seo romham agus dúirt siad liom "Bí ag dul abhaile nó déanfaidh muide jab leat, tá muide ag dul ar an abhainn, "Coinnigh oraibh" a dúirt mé "Níl mise in-ann déileáil libh anseo, téigí ar an abhainn agus déileálfadh mé libh". Bhí sé trí bliana ina dhiaidh sin nuair a rug mé ar fhear acu agus rinne sé chuile achainní orm ligean leis. B'fhéidir go scaoilfinn agus is iomaí duine ar lig mé leis mura mbeadh ach rud fánach i gceist. Fuair mé blackeye agus mar sin ach tháinig mé tríd. Ní mórán duine a thug mé chun cúirte nach raibh deoch againn lena chéile ina dhiaidh.

Líon na mBreac ag Éirí Gann

Thart ar 1988 a thug muid faoi deara i dtosach go raibh an liathán nó an breac geal ag éirí gann. Mar sa mbliain sin níor maraíodh breac ar bith ach *specimen* mar a déarfá. Sin breac mór thart ar 6-7 bpunt meáchain. Ní raibh na cinn bheaga, na *harvesters* mar a thugtaí orthu, 1/2 - 3/4 punt meáchain iontu, ag teacht isteach chor ar bith. Ach ní raibh fhios ag aon duine céard a bhí ag tarlú dóibh. Thóg sé suas go dtí 1990 sula tosaíodh ag déanamh aon taighde faoi. Thug muid faoi deara ansin nuair a théadh an t-iasc amach san Aibreán go raibh siad ag casadh ar ais agus an fhuil dhearg amach thriothú, iad ite ag na míola beaga seo thart ar an gcloigeann agus ar na h-eití. Ní fhaca aon duine é seo ag tarlú riamh cheana. Chonaic muid míola farraige i gcónaí ach bhí siad mór agus drioball orthu. Dá bhfaigheadh tú breac ar an abhainn agus míola farraige air bhí tú cinnte nach raibh sé i bhfad tagtha isteach agus go raibh sé breá úr. Thosaigh taighde á dhéanamh ar na míola

ar lean

beaga seo agus cé as a raibh siad ag teacht. Cuireadh amach muid ansin go bhfeiceadh muid céard a bhí ag tarlú sna cliabháin éisc - bhí feilmeoireacht éisc á forbairt ar scála níos mó le roinnt blianta ag an tráth seo - agus fuair muid amach go raibh an rud céanna ag tarlú do na bradáin sna cliabháin. Bhíothas den tuairim ansin go raibh baint ag an dá rud le chéile, cé go raibh lucht na gliabhán ag rá nach raibh. Chreid mise go raibh, mar blianta roimhe sin nuair a bhí mise ag obair le Seán Nixon, bhí muid ag déanamh suas cuan Chill Chiaráin, cuan na Beirtrigh Buí agus na cuanta sin thart, cé nach raibh againn ach báidín beag locha. Sé an áit a bhfaigheadh muid na heangacha curtha ná san áit a bhfuil na cliabháin éisc anois. D'fheicfeadh tú an breac geal ag éirí ann. Sin é an áit a raibh an breac geal ag caitheamh ama nó ag ithe. Ba é sin *feeding ground* an bhric gheal agus ba ós a chionn seo a bhí na cliabháin éisc. Caithfidh an míol farraige dul ar bhreac le meadú agus síolrú. Séard a bhí ag tarlú, bhí siad ag titim anuas ar na bric a bhí ag snámh agus ag cothú faoi na cliabháin. Sé an fáth a bhfilleadh na bric gheala ansin ar an bhfíoruisce ná le fáil réidh leis na míola mar ní mhairfeadh siad sa bhfíoruisce. Ach de bharr nach raibh an breac geal in-ann a dhóthain ama a chaitheamh ar an *feeding ground* lena dhóthain a ithe agus meadú, bhí siad ag cailleadh meáchain ag dul suas agus anuas. Bhí sé cosúil mar shampla le do dhinnéar a thabhairt duit taobh amuigh ar dhroch lá míoltóga beaga, ní mórán seans a gheobhfá é a ithe.

Bhíodh muid ag cur iasc amach gach bliain sna haibhneacha ionas go rachadh siad amach sa bhfarraige ach ní raibh muid cinnte cé mhéid acu a bhí ag teacht ar ais. I 1994 rinne muid gaiste (trap) - rachadh an t-iasc isteach ann ag dul síos chun na farraige agus ceann eile a rachadh an t-iasc isteach ann ar a bhealach suas an abhainn. Chuirfeadh muid marc le dúch áirithe ar na cinn sa ngaiste ar a mbealach amach agus bhí muid in ann ansin cuntas a choinneáil ar cé mhéid acu a d'filleadh ar ais agus cén t-achar a bheadh siad amuigh sula bhfilleadh siad -seachtain nó coicís nó cibé céard a bhí i gceist. Bhí Paddy Gargin ó Bhord Iascaigh Réigiún an Iarthair ag obair linn ar an togra seo. Cuireadh gaiste ar Abhainn Ghabhla atá ag dul isteach i gCuan na Beirtrigh Buí agus ceann in Inbhear Mór a ritheann isteach i gCuan Chill Chiaráin.

Tharla sé trí thimpist an bhliain sin thiar i gCuan na Beirtrigh Buí, gur tháinig galar ar an iasc sna cliabháin agus cailleadh uilig iad. Feictear dom gur 4,000 breac a chuir muid amach i nGabhla, agus

tháinig siad ar ais chomh maith, chomh nádúrtha agus chomh ramhar i nGabhla an bhliain sin. Chuir sé sin ag smaoineamh muid ach fós ní raibh an Roinn ná an lucht eolaíochta sásta glacadh leis an taighde a rinne muid, ná tabhairt isteach go raibh aon bhaint ag na cliabháin leis an bhail a bhí ar an mbreac geal.

Sé an t-aon rud a déanadh ag éirí as an taighde seo ná gur cuireadh coinníoll nach bhféadfadh aon iasc a bheith sna cliabháin nuair a bheadh na *smolts* ag dul amach, sin ó Feabhra go tús Bealtaine, le seans a thabhairt don iasc beag cothú agus meadú - ach níor chuir Roinn na Mara an choinníoll seo i bhfeidhm. Bhí fadhb mhór ag baint leis na bradáin sna cliabháin freisin. agus leis an stuf a bhí dá chur sa mbia dóibh. Ar dtús bhití ag cur an stuf seo Nuvan orthu le haghaidh na míola a mharú, ach ní raibh sé dá marú, ní dhéanadh sé ach iad a leagan amach, codladh a chur orthu. Cuireadh deireadh leis an Nuvan mar gheall ar an dochar a bhí ann agus tugadh stuf eile isteach -Ivomectin, cuireadh deireadh lena úsáid seo freisin agus tá stuf nua eile anois ann.

Bhíodh orainne dul amach agus na cliabháin a sheiceáil. Déanadh amach clár ansin do gach feilmeoir éisc, ach níor chloí go leor acu leis agus níor chuir an Bord i bhfeidhm é, ná níor chuir go dtí an lá atá inniu ann agus tá scrios déanta ar an mbreac geal agus ar an mbradán fiáin dá bharr. Tá scrios déanta ar an nádúr.

Bhíodh an-chaint freisin ar na sruth-líonta - go mba iad ba cúis leis an laghdú, ní hiad a chuir deireadh leis an mbreac geal agus ní hiad a chuir deireadh leis an mbradán ach oíread. Mar abair 800 slat d'eangach amach ó Oileán Mhic Dara nó ó Bhaile Conaola, ní tada é nuair atá sé amuigh ar an bhfarraige mhór, b'fhéidir dá mbeadh sé istigh mar shampla idir Cloch na Rón agus Inis Leacain b'fhéidir go ndéanfadh sé damáiste, tá neart seans aige amuigh ar an bhfarraige

Bhíodar ag ceapadh ar dtús go raibh baint ag na foraoiseacha a cuireadh gar d'aibhneacha agus lochanna leis an laghdú a tháinig ar an iasc agus chuirfinn féin milleán air. An fhadhb is mó is dóigh liom ná an stuf a bhí siad a chur orthu le borradh fáis a chur fúthu. Bhí siad dá chur seo amach le héileacaptar agus bhí go leor dó ag dul isteach sna haibhneacha.

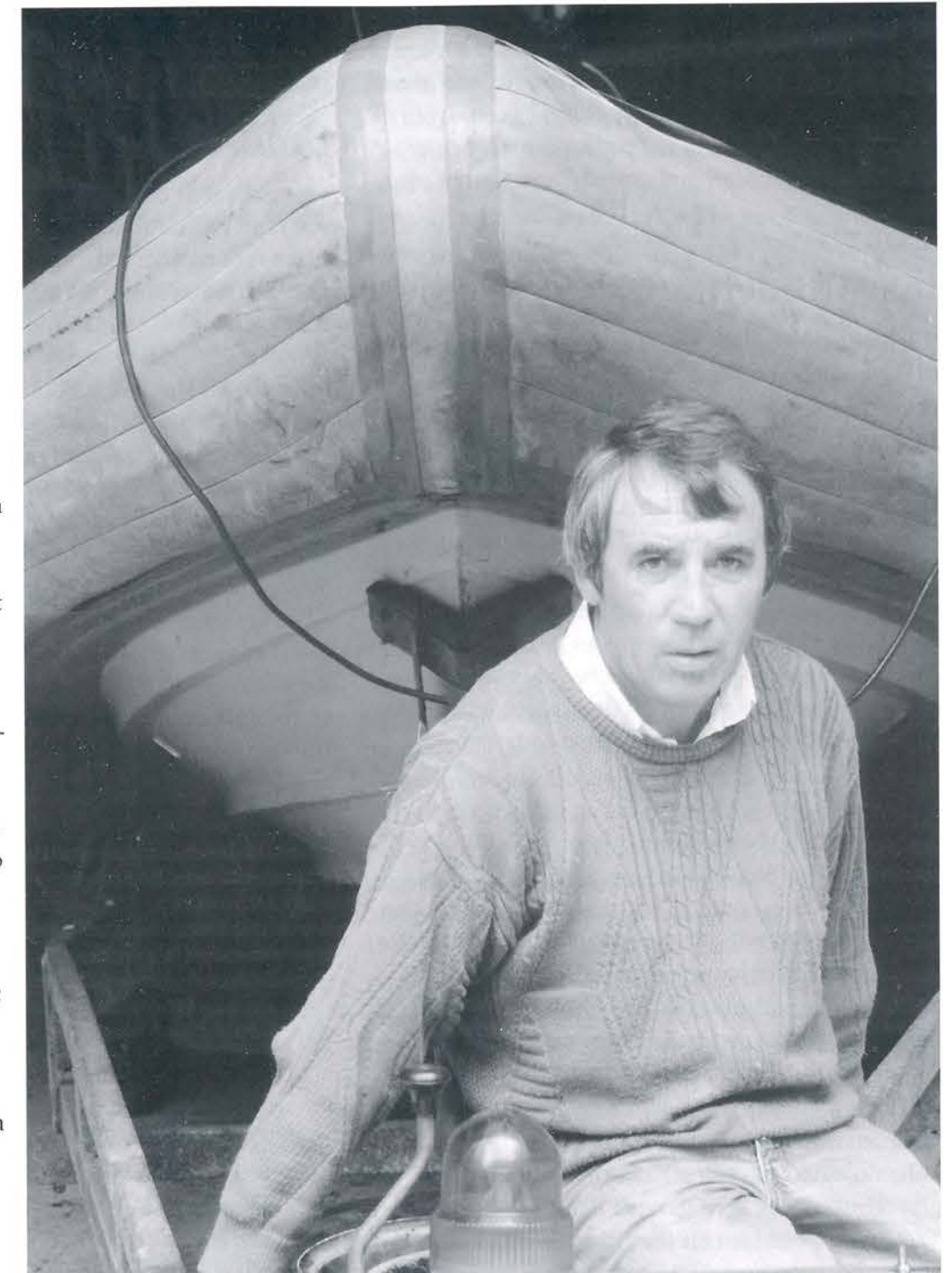
Bhí milleán freisin ar dipeáil caorach. B'éigin dom dul thart ag chuile fheirmeoir a raibh dabhach tumadh caorach aige agus suirbhé a dhéanamh orthu, an raibh siad ró-ghar do shrutháin agus seo

agus siúd. Thuas sna sléibhte, sna Beanna Beola, mílte suas an cnoc, bhí fear bocht a raibh dabhach tumadh caorach aige. Bhí an sruthán ag teacht anuas díreach le taobh an dabhach agus amach sa sruthán a scaoileadh sé an dip nuair a bhíodh sé réidh leis. Ag an am bhí go leor éisc ag sceitheadh sa sruthán sin. Bhí orm a rá leis go gcaithfeadh sé an dabhach a athrú. Bhí mé ag caint leis roinnt blianta ina dhiaidh sin, Béarla a bhí ag an bhfear agus séard a dúirt sé liom - "Listen here Paddy when there was dip in it, there was fish in it, now there is no dip in it and there is no fish in it!" B'fhíor dhó.

D'fhéadfaí an breac geal a shábháil dá mbeadh an dea-thoil sin ann - sé sin na cliabháin a dhéanamh sa gcaoi go mbeadh siad in-ann an fharraige a sheasamh agus iad a thabhairt amach as an áit a bhfuil an breac geal ag maireachtáil agus ag beathú. Thógadh sé roinnt blianta ach chreidfinn go mbeadh siad ar ais chomh maith agus a bhí siad riamh taobh istigh de dheich mbliana.

An Rainbow Trout.

Ta rudaí in ísle brí ar fad nuair a fheicfeas tú an rainbow dá chur amach. Is cur i gcéill é. Níl ann ach gur fearr é ná gan tada. Is mór an náire an rud atá tarlaithe. Bhíodh mé ag cloisteáil cainte fadó ar lochanna agus ar chanálacha a mbíodh iasc dá gcur isteach iontu ach níor cheap mé go deo go

bhfeicfinn an lá a dtarlódh sé anseo, go ndéanfainn féin é agus rinne! Chuir mé iasc amach in Inbhear Beag, i Loch na hAltóra agus i Loch Eiliúrach agus i gCasla. Níor cheap mé go dtiocfadh sé sa saol go deo. Is as tíortha te a thagann mianach an rainbow agus ní shíolraíonn sé gan teas áirithe. D'íosfadh sé rud ar bith, is canabal é.

Tá na bric rua feirme a chuirtear amach níos gaire don bhreac nádúrtha, is ón mbreac rua a tháinig an mianach. Déanann siad an damáiste céanna a dhéanann an bradán a imíonn as na cliabháin. Téann siad suas ar na h-áthacha ag

ar lean

cartadh agus má tá eochracha beirthe ag an mbreac geal san ngaineamh ansin, imíonn sé le sruth leis an gcartadh. Cé nach bhfuil an breac rua seo in-ann síolrú tá an nádúr sin i gcúl a chinn i gcónaí. Sin é an fáth nár mhaith linn iad a chur amach ach ar lochanna nach bhfuil aon sruthán ag imeacht astu.

Ceartha Iascaireachta

Bhí mé in aghaidh cearta iascaireachta agus foghlaireachta a bheith i lámha dream príobháideach agus tá i gcónaí. Nuair a d'imigh na Sasanaigh agus nuair a scaoil siad leis an talamh agus rudaí eile, choinnigh siad na cearta uisce agus foghlaireachta, rud ar bith a raibh maith ann. Níor cheart go ligfí dóibh é sin a dhéanamh. Ba chóir na cearta sin a bheith ag Rialtas na hÉireann.

Ó thaobh an iascaigh, tá ort ceadúnas a bheith agat ó Bhord Iascaigh Réigiún an Iarthair, agus ó thaobh na n-uiscí príobháideacha, tá ceadúnas (permit) eile le ceannacht ón dream gur leo iad, le hiascach orthu. Ní sheiceáilleadh muide permits.

Maidir leis an dream seo a bhfuil úinéireacht acu ar na cearta uisce, bhíodh siad ag ceapadh gur chóir domsa a bheith ag breathnú i ndiaidh gnó iadsan freisin. Bhíodh siad ag glaoch chuile uair den lá agus den oíche ag rá "there are poachers on my river, go dtéadh mé síos ann!". Níor chuir mise aon duine don abhainn a raibh slat iascaireachta aige má bhí ceadúnas iascaireachta ó Bhord Iascaigh Réigiún an Iarthair aige nó aici, nó sin ceann a fháil taobh istigh d'achar áirithe.

Cuireadh glaoch orm go dtí an áit seo i gConamara Theas. Bhí an leaid seo thíos ar an abhainn agus é ag iascach. Chuir an bainisteoir glaoch aníos arís agus gan mé ach istigh an doras "You didn't put him off the river!" a dúirt sé. "Níor chuireas." a deirimse, "tá ceadúnas aige agus is féidir leis iascach leis". "What is he fishing with?" a dúirt sé. "Péist atá aige!". "Well Jesus Christ" a dúirt sé "a worm is worse than a feckin net! why didn't you take it off him? This is a private fishery!" "Well, you do that" a deirimse "that has nothing to do with me."

Bhí an dream seo a raibh úinéireacht acu ar uiscí príobháideacha ag ceapadh nach raibh orthu féin ceadúnas iascaigh a bheith acu agus níor mhaith leo a leithéid a iarradh orthu. Dhéileáil mé leo seo mar a chéile le chuile dhuine eile agus tugadh chun na cúirte iad mar a raibh ceadúnas acu.

Bhíodh siad sách scioptha ag cur glaoch ag

inseacht duit go raibh dream ar an abhainn agus a gcuid ceadúnais a seiceáil ach níor mhaith leo ceadúnas a iarradh orthu féin.

Smoked Salmon

Os ag caint ar bhradáin é, chuaigh mé fadó agus mé i mo ghásúr in éineacht le m'athair amach ag teach faoi na cnoic ag ceannacht muilt. D'fhiafraigh fear a' tí do m'athair an mbeadh aon suim i mbradán aige. "M'anam go mbeadh" a deir sé. Bhfuil fhios agat cé as a dtug sé an bradán ach anuas as an simléar. B huiel an t-am sin ní raibh aon chaint ar smoked salmon. D'fhan sé i mo chloigeann riamh. Bhíodh siad á shábháil ar an mbealach seo chomh maith lena shoilleadh.

Na Ceartha Sibhialta a gus an Fish-in

Maidir leis na Ceartha Sibhialta, cé nach raibh mé in aghaidh an rud a bhí siad a'iarradh a bhaint amach, chuir sé as dom an bealach a thug siad faoi agus dúirt mé é seo le cinnirí an fheachtais ó shoin. D'eagraigh siad fish-in ar cheann de na haibhneacha, bhí triúr nó ceathrar ag iascach ach bhí go leor eile acu amuigh ag snámh sa bpoll céanna lena gcuid gadhair agus poodles. Cén seans a bhí ag dream a bhí ag iascach breac a mharú? Cheap mé gur cearta iascaigh a bhaint amach an aidhm a bhí acu. Mar iascaire mé féin chuir sé náire orm. Thug an dream seo le fios nach mórán scil a bhí acu in iascach agus más é seo an bealach a bhí siad ag dul ina chionn nuair a bheadh sé bainte amach, bheinn chomh sásta é fanacht mar a bhí.

Ní dóigh liom gur féidir leis an iascaireacht fáil níos measa ná atá sé faoi láthair, níl tada ann. Mura dtagadh athrú mór ní dóigh liom go bhfeicfidh mise aon fheabhas air le linn mo shaol féin. D'fhéadfaí an scéal a athrú dá mbeifí ag iarradh ach ní cheapainn go dtarlóidh sé. Nuair a bhí Davis i Scríb i ndeireadh na 60aidí agus na 70aidí, bhí sé in-ann a theacht go Scríb trí huaire sa mbliain agus dhá chéad bradán a bheith maraithe aige le slat.

An Ceadúnas Slaite

Feachtas an-salach a bhí anseo. Níor mhór duit píosa de lá le cur síos a dhéanamh ar an rod licence. Séard a bhí i gceist - theastaigh ceadúnas le haghaidh iascach bradán agus breac geal, ní raibh sé seo ag teastáil le haghaidh an bhric rua, Brown Trout. Déanadh iarracht ansin an ceadúnas a thabhairt isteach lena aghaidh seo freisin ach ní

raibh aon ghlacadh ag an dream a bhíodh ina gcónaí thart ar an gCoirib agus ar Loch Measg leis seo. Bhí siadsan ag brath ar an airgead a d'fhaigheadh siad ar an séasúr turasóireachta agus ar na báid agus bhí a fhios acu go gcuirfeadh sé seo as dóibh agus ní mórán a bhí ina bhfabhar, ná muid a bhí ag obair leis an mBord Iascaigh, ach bhí orainn triail é seo a chuir i bhfeidhim.

Séard a rinne siad ná baghcat a chuir ar dhuine ar bith dul amach. Bhí daoine nach raibh ag tabhairt aird ar an mbaghcat agus cuireadh muid amach lena gcosaint.

Ordaíodh dúinne a gcuid slata a bhaint d'aon duine a bhí amuigh gan ceadúnas, sin jab nach raibh éasca. Thosaigh muid ag iarraidh é seo a chuir i bhfeidhim agus bhí neart troda ann.

Ghlaoigh muid féin ansin cruinniú leis an mBord Iascaigh. Bhí dream anuas ó Roinn na Mara ann. Dúirt muid leo go raibh an bealach a raibh siad ag iarraidh é seo a chuir i bhfeidhm ró-dhian ar fad. Ach m'anam gur dúradh linn "well if the kitchen is too hot for you lads you know what to do". Ag deireadh an lae tarraingíodh siar an *rod licence* agus ba muid ansin an drochdhream i súile na ndaoine.

Árainn

Bhíodh troideanna móra in Árainn againn, caitheadh clocha ann. Nuair a chuaigh muid go hÁrainn i ndeireadh na 70aidí ní raibh fear ar bith in Árainn a raibh sort cúiléir ar bith aige nach raibh ag iascach bradán agus ní raibh aon cheadúnas acu.

Siad is fearr a chonaic mé ag caitheamh clocha riamh. Bhí an tÁrainneach in ann a bheith ina sheasamh suas sa gcurach ag caitheamh clocha agus curach eile a bheith ag tarraingt clocha ón talamh aige. Curacha canbháis le hinnill orthu - bhíodh suas le dhá cheann déag ar an obair sin. Thug Seán Nixon amach cláracha bineanna, siad a bhíodh againn le muid féin a shábháil. Cuireadh cloch trí fhuinneog an bháid a bhí againn. Fuair muid clogaid ina dhiaidh sin.

Oisrí agus Muiríní.

Bhíodh troid fúthu seo freisin. Bhí mo chroí agus m'anam sa jab seo. Ba rud nádúrtha é agus rud áitiúil é. Bhí forbairt le déanamh air agus bhí aire le tabhairt dó má bhí daoine le saothrú a bhaint as. Níor thuig daoine ar dtús go raibh siad ag déanamh dochar orthu féin ag díol oisrí beaga, ach

thuig sa deireadh agus dúirt siad liom é. B'fhéidir nach orthu is mó a bhí an mhilleán ach ar na ceannaithóirí.

Tharla an-cheann dom lá. Bhí mé maidin siar Roscáde agus ar an Aill Bhuí le linn séasúr na n-oirsír, an-droch lá báistí. Ar mo bhealach amach dom, ag an Sruthán Buí bhí an fear seo ag siúl amach agus *suitcase* aige. Stop mé, "Bhfuil tú ag dul i bhfad?" a d'fhiafraigh mé, "Ó amach ag an mbus" a deir sé, "Tá mé ag dul go Sasana, níl tada thart anseo!". Leag sé an *suitcase* isteach sa mboot. Bhí mé féin ar mo bhealach isteach ag an oifig i nGaillimh agus dúirt mé leis go bhfágfainn ag an stáisiún é ó bhí an lá chomh dona.

Amach tráthnóna bhí mé ag siúl síos an Fhaiche Mhór agus cé a bhí chugam aníos ach é, agus straois gháire air agus a dhótháin ólta aige. "Shíl mé go raibh tusa ag dul go Sasana" a deirimse.

"Tar uait isteach" a deir sé "síos san Imperial agus ceannóidh mé deoch duit." "Cá bhfuil an *suitcase* fágtha agat?" "Thíos san Imperial," a deir sé "agus m-anam gurb é sin an *suitcase* a d'íoc mise go maith." Bhí luach dhá chéad d'oirsír díolta aige le ceann de na hÓstáin Mhóra.

Tá mé éirí as obair anois. Fuair mé seans nuair a bhí mé caoga cúig éirí as agus thóg mé é. Bhí an-díoma orm faoin bhail atá curtha ar an iasc agus ar na haibhneacha agus gan tada dhá dhéanamh faoi. Is cuma liom faoin bhfeilmeoireacht éisc. Tá an rud nádúrtha a raibh mé ag plé leis i rith mo shaoil bánaithe. Rinne mé go leor oibre ag iarraidh forbairt a dhéanamh ar an iascach, ní éisteódh aon duine linn. Chuir mé go leor ama isteach i dtaighde, suirbhéanna eile agus níor tugadh aon aird orthu. Cheapfá píosa gur tugadh. Bhí infheistíocht mhór déanta san bhfeilmeoireacht éisc agus cumhacht taobh thiar dhóibh agus muide nach raibh níor tugadh aon aird orainn. Tháinig Airí Mara agus d'imigh Airí Mara. Bhí an-dóchas againn as cuid acu, ach ag deireadh an lae ba mhar a chéile ar fad iad, ní dhearna siad tada.

Sé Wilson a bhí ina aire Mara le linn fheachtas an cheadúnais slaite agus rinne sé puiteach dó. Tháinig Andrews ansin agus ní dhearna sé tada. Ba é Woods ba neamhthuisceanaigh ó thaobh iascaireacht bradán. Bhí sé ag dul ag déanamh cat is dhá dhrioball agus ní dhearna sé tada. Ba é Pat the Cope Ó Gallachóir ba tuisceanaí acu. Ach as na hAirí Mara ar fad a raibh déileáil agam leo ba é Frank Fahey an tAire ba mheasa ar fad acu. Gheall sé go leor ach ní raibh sé riamh suas lena ghealltanais."